

Επανασχεδιασμός του κόλπου Δερματά

-

Redesigning Dermata gulf

Φοιτητής:
Μαστρογιωργάκης Μανώλης

Επιβλέπουσες καθηγήτριες:
Μαρία Μαρλαντή
Πέννυ Κουτρολίκου

Οκτώβριος 2018

Εισαγωγή

Κρήτη

μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας

έκταση νησιού: **8.336 τχλμ**

έκταση Ηρακλείου: **245.1 τχλμ**

απογραφή πληθυσμού 2001-2011

πληθυσμός νησιού: **621.340**

πληθυσμός Ηρακλείου: **304.270**

ποσοστό αύξησης πληθυσμού: τάξης 10%

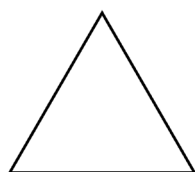
Περιοχή μελέτης

λόγοι επιλογής

1. διαχωριστική σχέση της πόλης με την ακτή της και τη θάλασσα
2. αναξιοποίητο κτιριακό απόθεμα, αστικά κενά, ερημωμένοι δημόσιοι χώροι
3. κυκλοφορικά προβλήματα
4. κομβικό σημείο σε σχέση με το κέντρο της πόλης (παραλιακό μέτωπο εντός των τειχών)

εγγραφή
ιστορικής μνήμης
στο χώρο

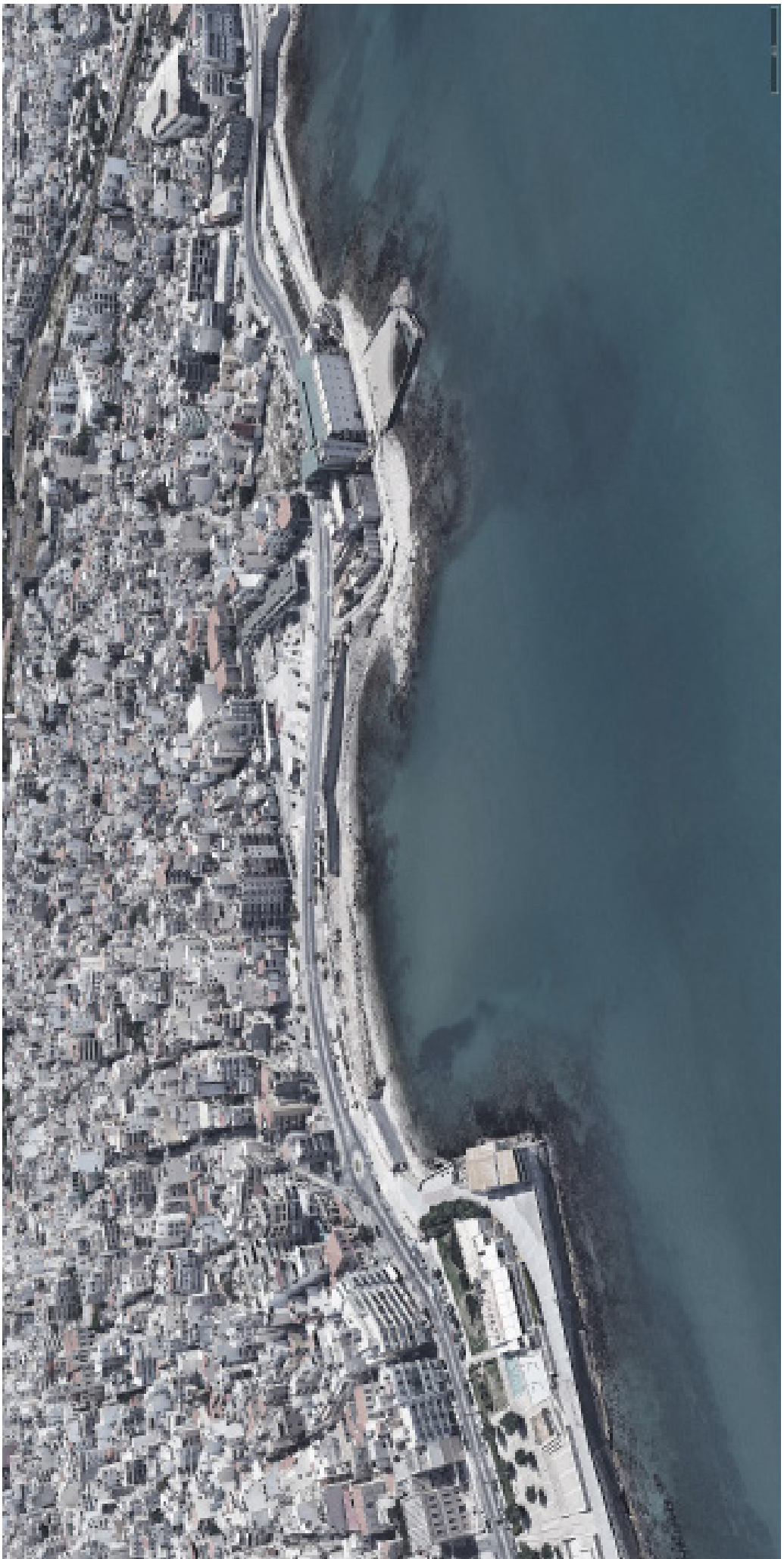

διαμόρφωση
παρακτιού τοπίου

σύνδεση δημόσιων
χώρων

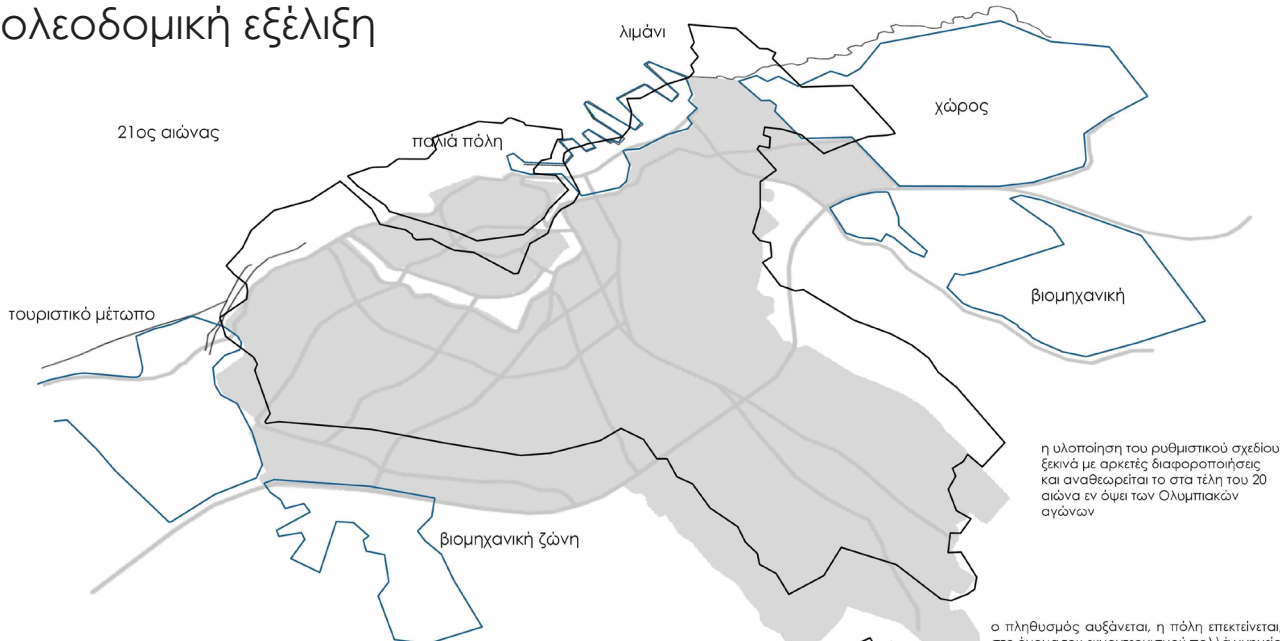
προβληματικές:

- _ μικρά και δυσλειτουργικά πεζοδρόμια για πεζούς, ΑΜΕΑ ή ποδήλατα
- _ αυτοκινητόδρομος που διασπά τον δημόσιο χώρο και αρχαιότητες
- _ ελάχιστο πράσινο
- _ έλλειψη πρόσβασης στην θάλασσα με ξεκάθαρο και σχεδιασμένο τρόπο
- _ ασχεδίαστες προσβάσεις στους αρχαιολογικούς χώρους
- _ ανολοκλήρωτες αρχιτεκτονικές προτάσεις και ασύνδετη παραλιακή πορεία
- _ ένταξη του Μουσείου στο δημόσιο χώρο/ακτή

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

Πολεοδομική εξέλιξη

η υλοποίηση του ρυθμιστικού σχεδίου ξεκινά με αρκετές διαφοροποιήσεις και αναθεωρείται το στα τέλη του 20 αιώνα εν όψει των Ολυμπιακών αγώνων

ο πληθυσμός αυξάνεται, η πόλη επεκτείνεται, στο όνομα του εκμιασμού πολλά μνημεία του ιστορικού κέντρου καταστρέφονται αλόγιστα, τα τείχη δέχονται μη αναστρέψιμες επιπτώσεις - το 1956 ο Αρ. Προβελέγγιος εκπονεί το Ρυθμιστικό Σχέδιο Ηρακλείου.

το Μάιο του 1941 γερμανικοί αεροπορικοί βομβαρδισμοί καταστρέφουν σημαντικό κομμάτι της πόλης, ο γερμανικός στρατός αποχωρεί το 1945

το 1913 η Κρήτη επανενώνεται με την Ελλάδα το 1922 η μικρασιατική καταστροφή φέρνει σημαντικό κύμα προσφύγων και δημιουργούνται νέοι οικισμοί, λίγο πριν τον Β'ΠΠ παρουσιάζεται ανάπτυξη αστικού κέντρου

στα νησιά παραχωρείται διευρυμένη αυτονομία, εποχή μετασχηματισμού με σημαντικά δημόσια και πολεοδομικά έργα

20ος αιώνας

Β' παγκόσμιος πόλεμος (1941-1945 μ.Χ.)

ένωση - Α' παγκόσμιος πόλεμος - μεσοπόλεμος (1913 - 1940 μ.Χ.)

αυτόνομη Κρητική Πολιτεία (1898-1913 μ.Χ.)

οθωμανική περίοδος (1669-1898 μ.Χ.)

η πόλη έχει υποστεί σημαντικές καταστροφές από τον ενετοτουρκικό πόλεμο, μετονομάζεται Kandiye, εξισλαμοποιείται και ανακάμπτει σταδιακά διατηρώντας τον βενετικό της χαρακτήρα

ισπέδωση πόλης λόγω σεισμού το 1856

βενετική περίοδος (1204-1669 μ.Χ.)

τελική φάση οχύρωσης με επτά καρδιάσχημους προμαχώνες, επιπρομαχώνες, εξωτερική πλατιά τάφρος και φρούρια εξωτερικά ως πρώτη γραμμή άμυνας ή επίθεσης, η πόλη παραμένει εντός των βενετικών οχυρώσεων

περαιτέρω ανάπτυξη του οχυρωματικού περιβόλου και του αστικού ιστού

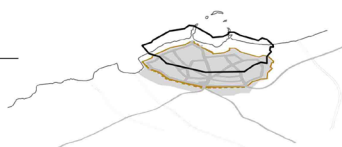
η πόλη γίνεται γνωστή ως Χάνδακας ή Κάντια, πρώτη φάση βενετικής οχύρωσης που περικλείει την παλιά πόλη και τα προάστια

Β' βυζαντινή περίοδος (961-1204 μ.Χ.)

γενική αναδιάρθρωση πόλης και ενίσχυση της προϋπάρχουσας οχύρωσης, μετατροπή σε σημαντικό διοικητικό κέντρο και επέκταση εκτός των τειχών

αραβική περίοδος (828-961 μ.Χ.)

ίδρυση οχυρού Rabadh el Khandaq (Χάνδακας), διοικητικό κέντρο ενός αραβικού εμιράτου, από την ονομασία αυτή προέρχουν και οι μετέπειτα Χάνδακας (Χάνδαξ), Candia και Kandiye

Α' βυζαντινή περίοδος (330-827/8 μ.Χ.)

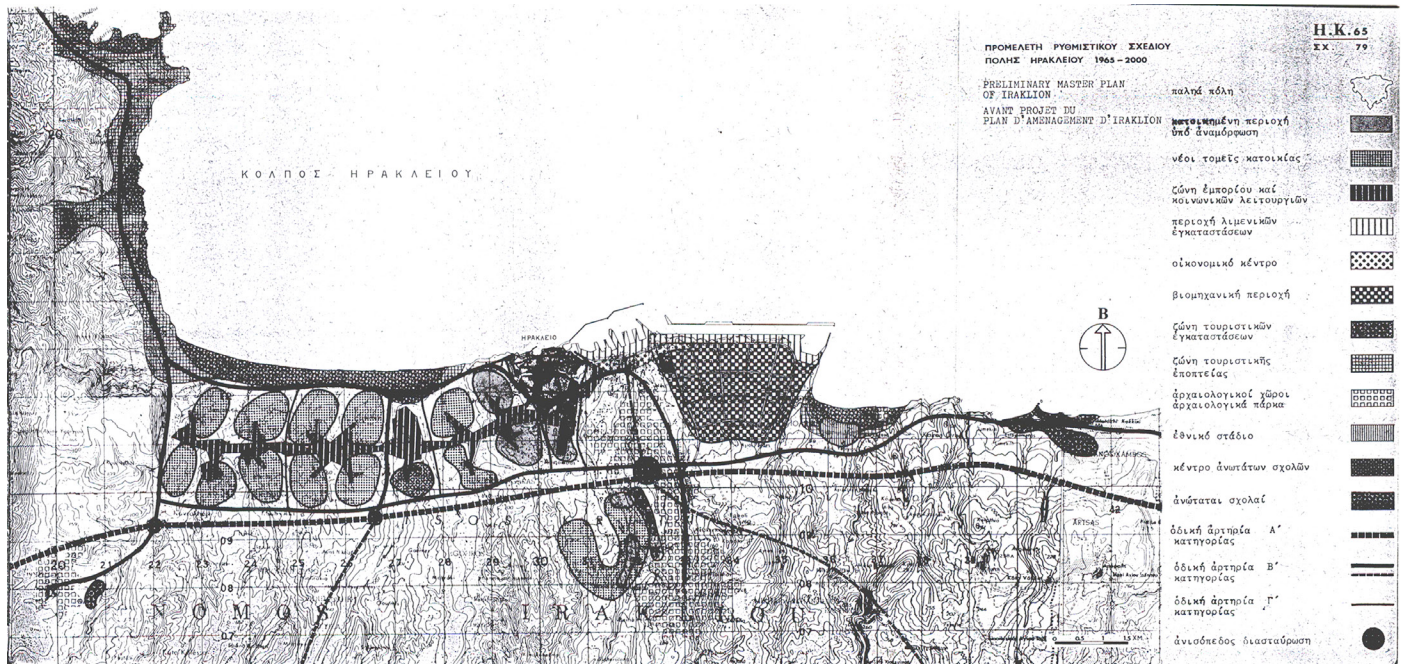
ρωμαϊκή περίοδος (69 π.Χ.-330 μ.Χ.)

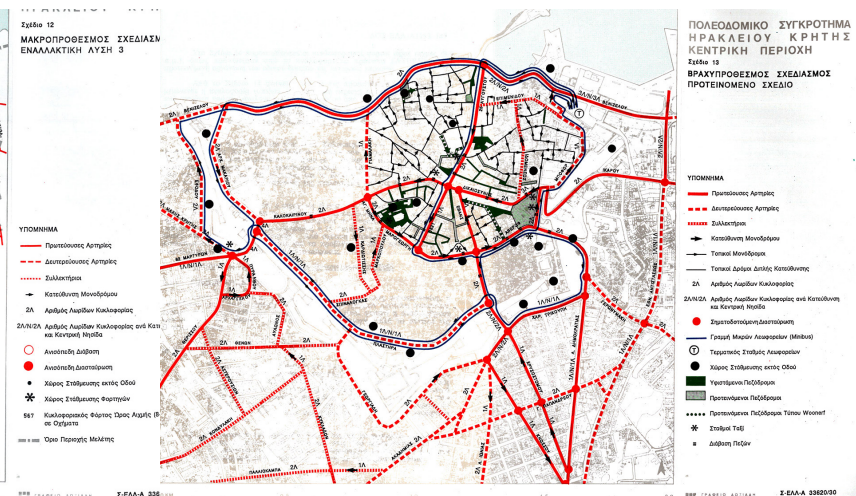
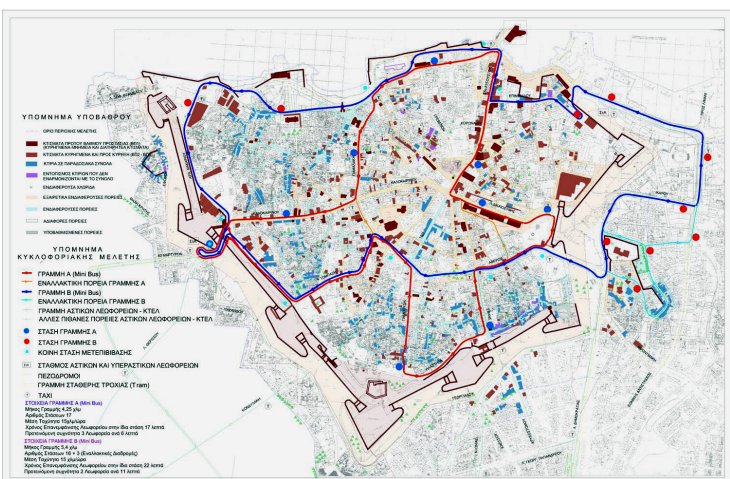
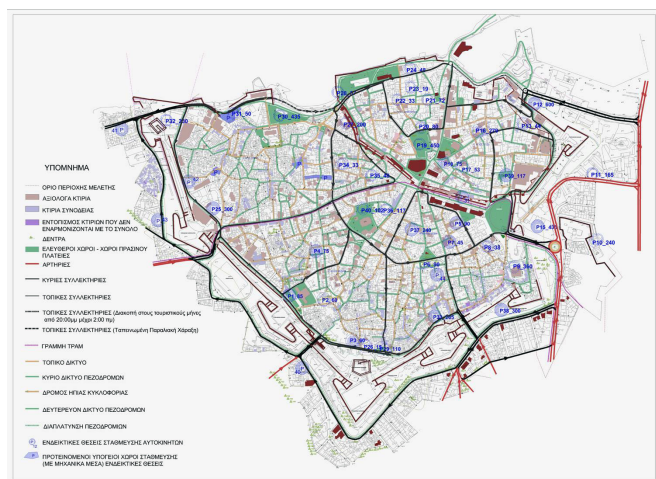
αγροτική επαρχία της αυτοκρατορίας, γνωστή ως Ηράκλεια ή Κάστρο

το Ηράκλειον ήταν απλώς το επίγειο της Κνωσού

Μελέτες για το Ηράκλειο

ρυθμιστικό σχέδιο Αρ. Προβελέγιου για το Ηράκλειο (1965-2000)

κυκλοφοριακή μελέτη γραφείου Δοξιάδη 1988 - η εφαρμογή της το 1993 περιορίστηκε εκτός των τειχών

Προτάσεις και έργα για το παραλιακό μέτωπο

2004
πάρκο Καράβουλα

2005
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

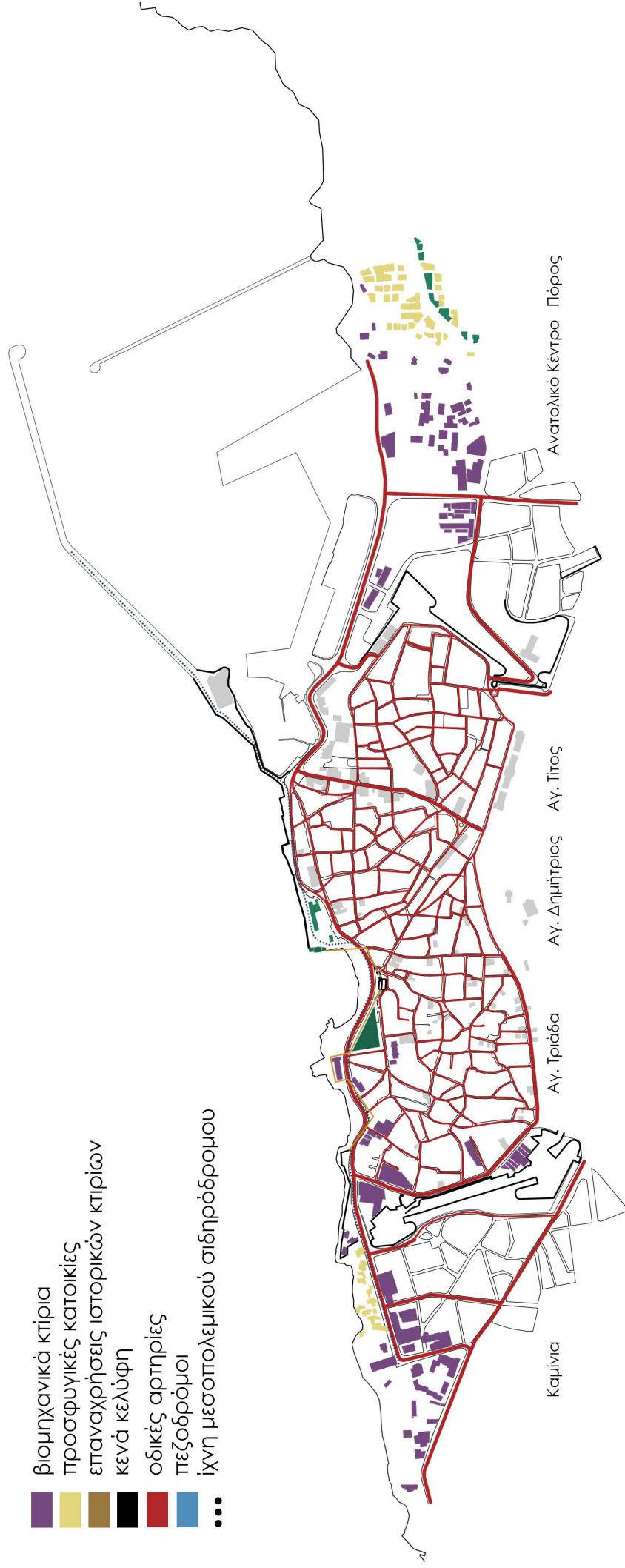
1996-2000
διαγωνισμός Ευροραπ 4 πλατεία
παλιάς λαχαναγοράς

2003
πλατεία Ξενία

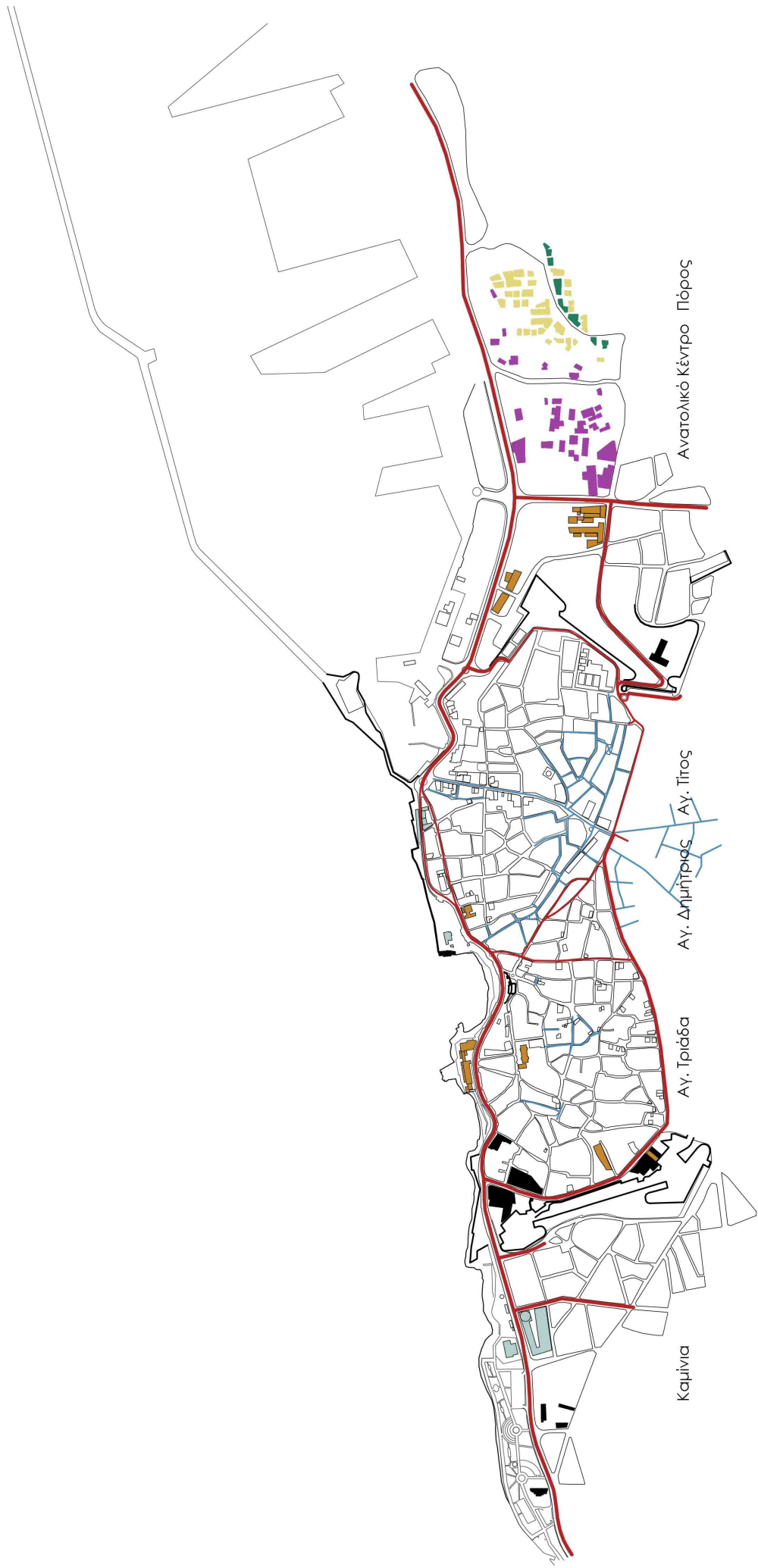
Από τον 20ο αιώνα μέχρι σήμερα

20ος αιώνας

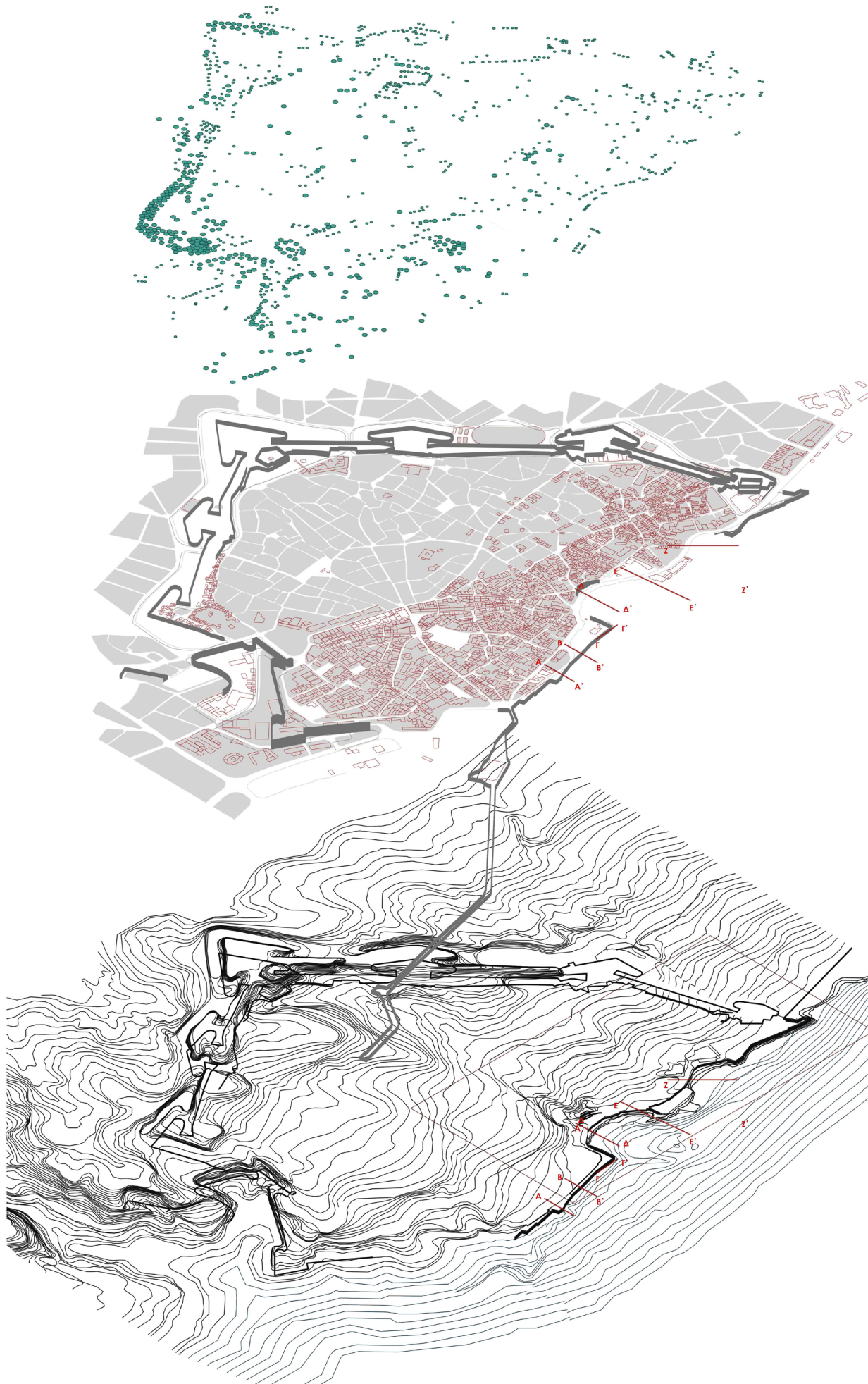

>

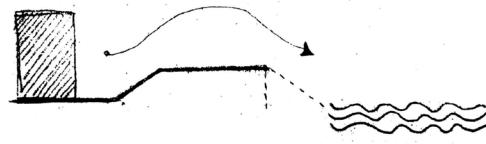
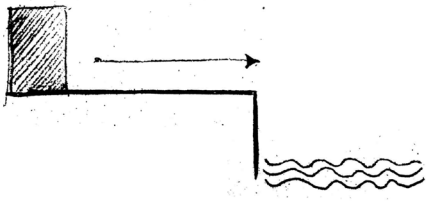
Β. ΤΟΠΙΟ

Ανάγλυφο-αστικός ιστός-πράσινο

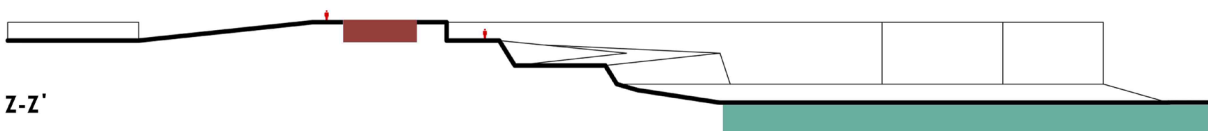
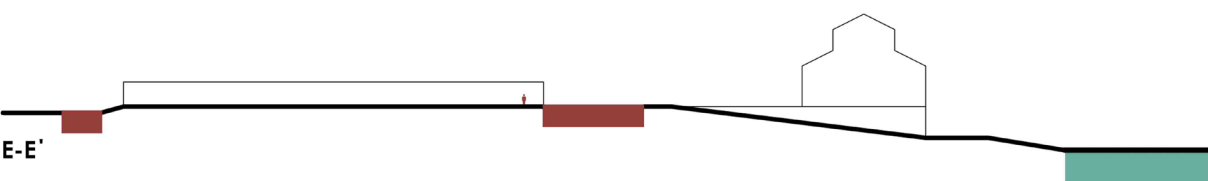
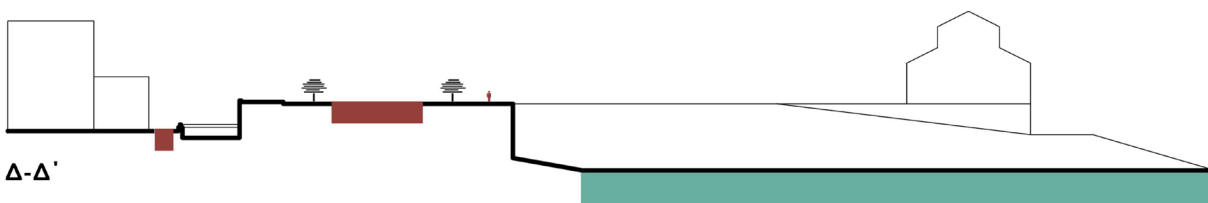
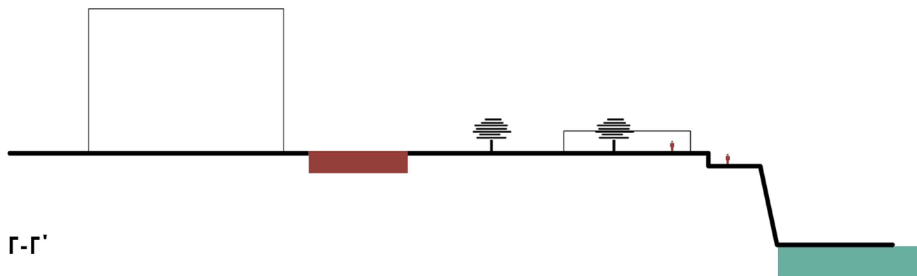
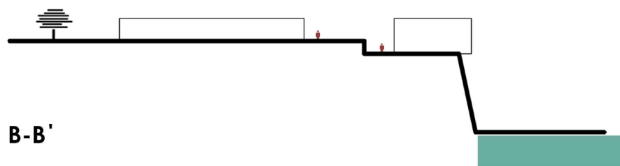
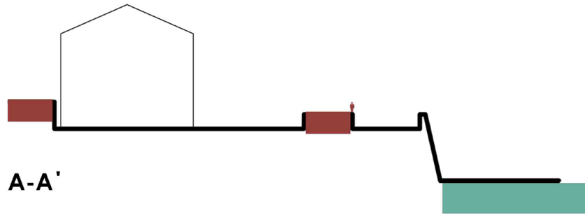

Εγκάρσιες τομές

Διερεύνηση σχέσης πόλης-θάλασσας

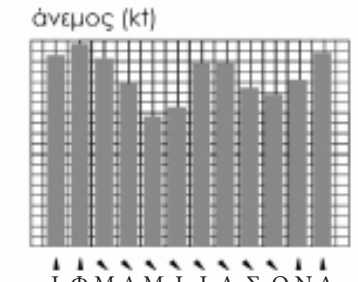
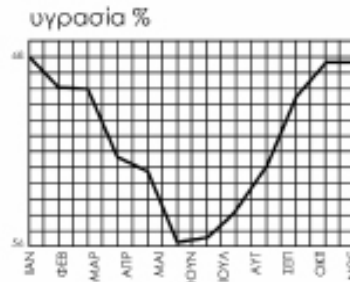
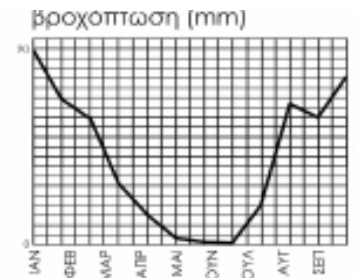
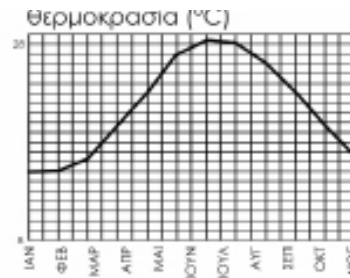

Δύο απλοποιημένοι τύποι
σχέσης πόλης-θάλασσας

Κλιματολογία

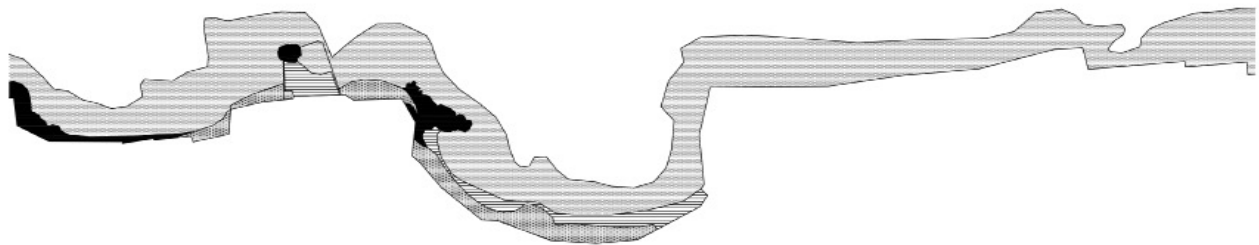
ροές υδατων

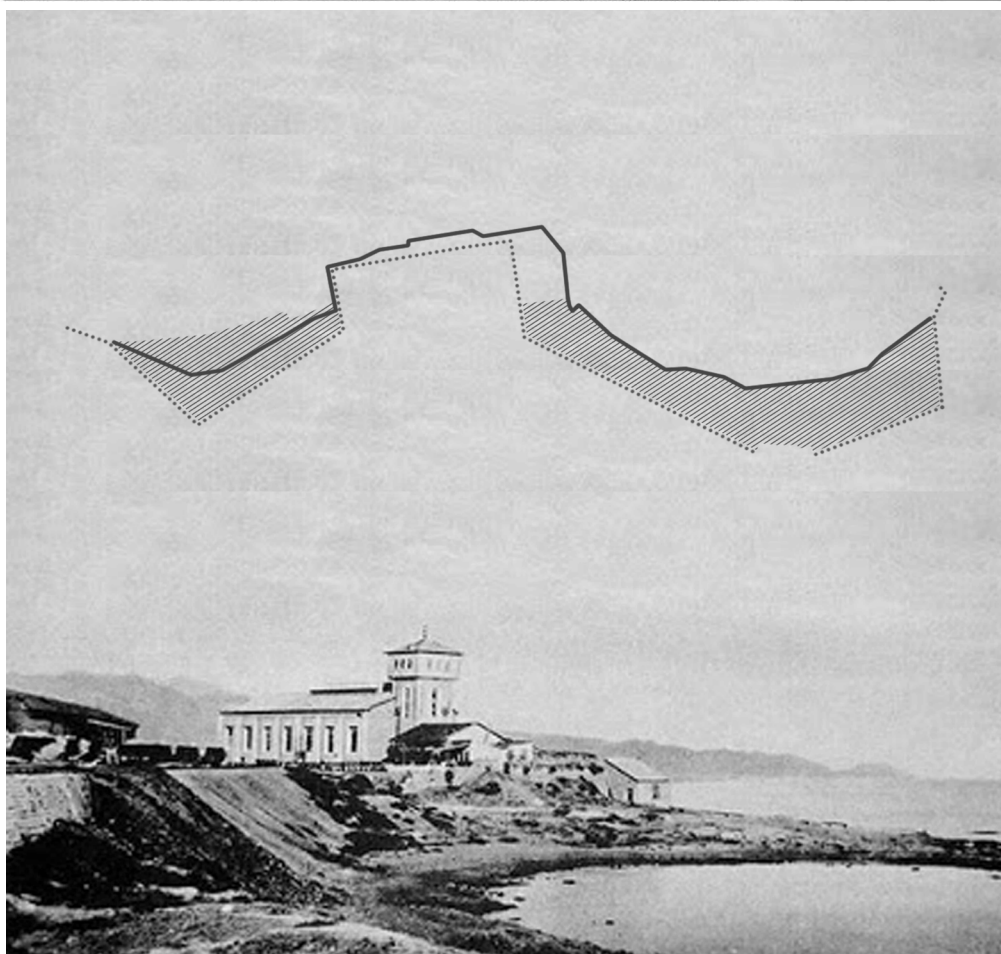
Ι Φ Μ Α Μ Ι Ι Α Σ Ο Ν Δ

Υφές εδάφους

- ύφαλος
- άμμος
- λιθορριπή
- βράχια

Πριν και μετά τις επιχωματώσεις

Για την δημιουργία της παραλιακής λεωφόρου, επιχωματώσεις καλύπτουν τα ενετικά τείχη και σταδιακά η ακτή καλύπτεται όλο και περισσότερο

Σύγκριση παλιάς και νέας ακτογραμμής

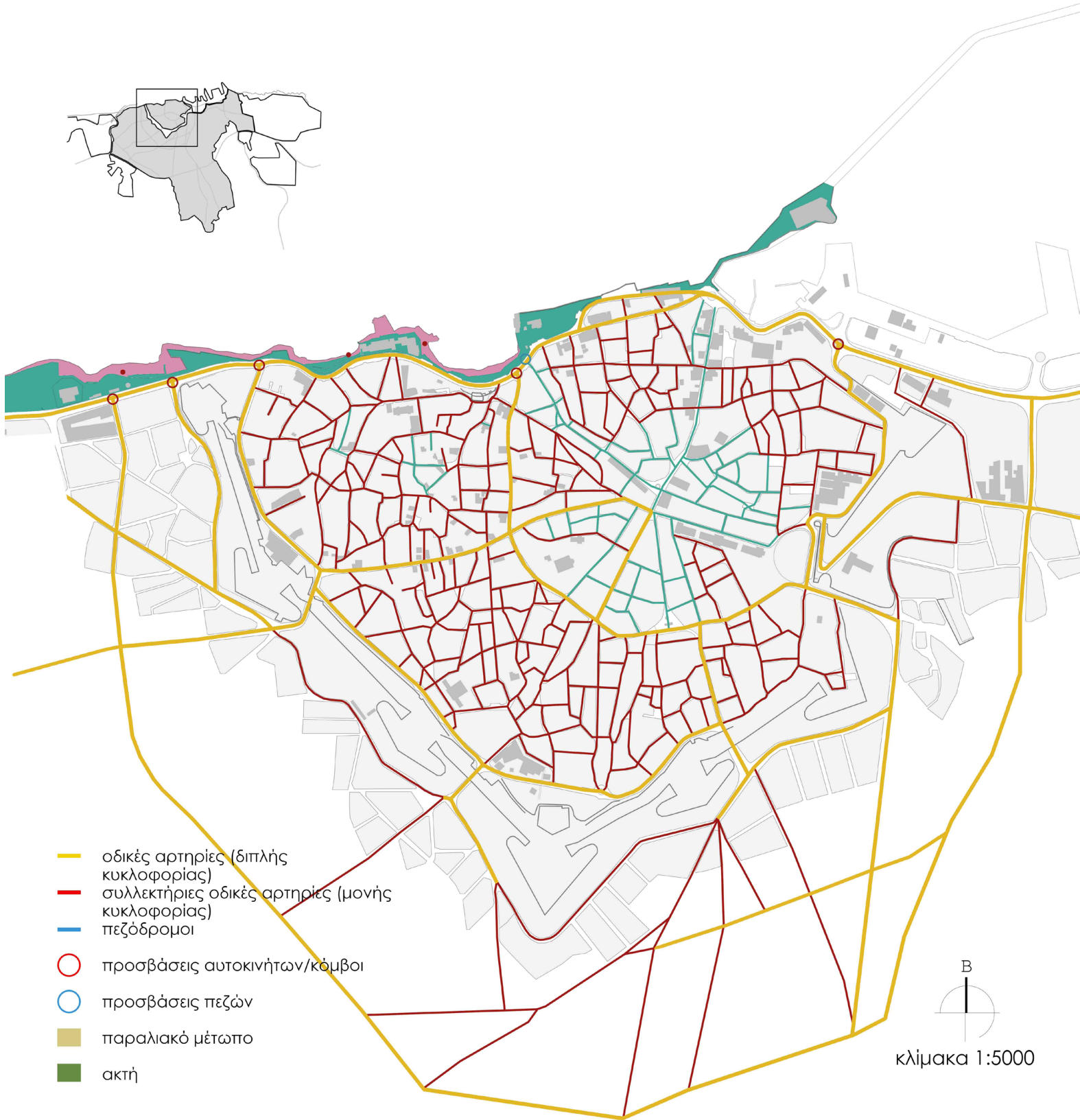

Διάβρωση της ακτής από ανθρωπογενείς παρεμβάσεις

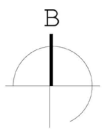
Α. ΜΕΛΕΤΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ

Κυκλοφοριακό δίκτυο

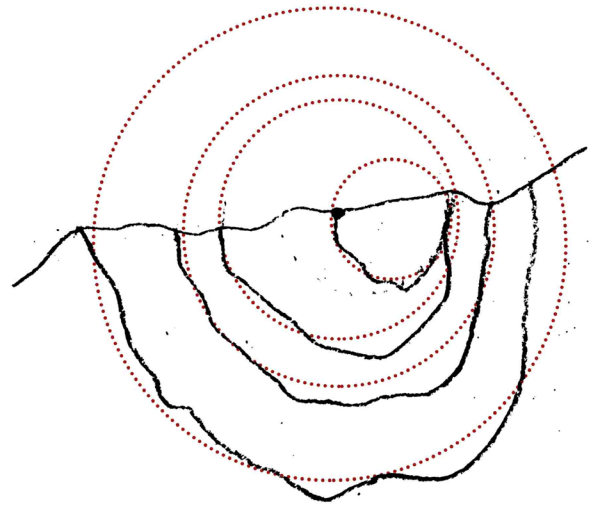

- οδικές αρτηρίες (διπλής κυκλοφορίας)
- συλλεκτήριες οδικές αρτηρίες (μονής κυκλοφορίας)
- πεζόδρομοι
- προσβάσεις αυτοκινήτων/κόμβοι
- προσβάσεις πεζών
- παραλιακό μέτωπο
- ακτή

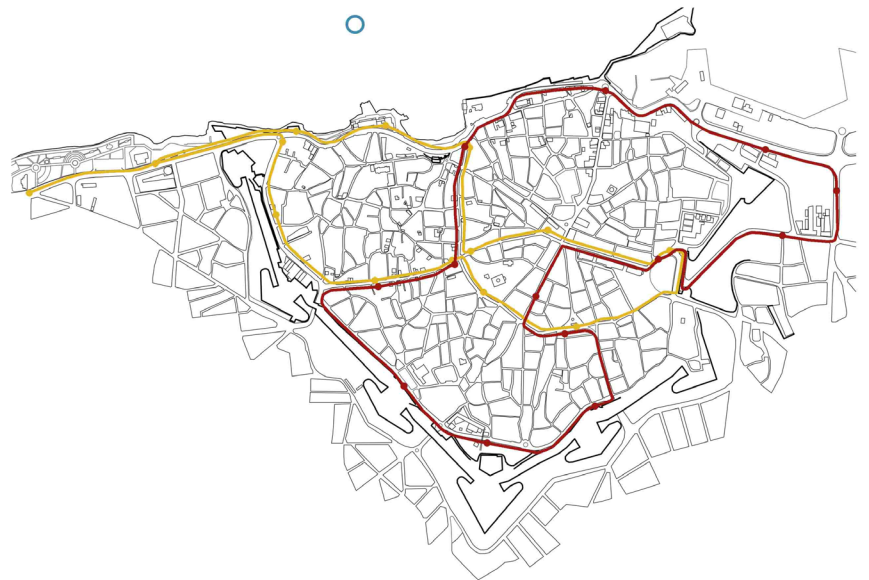

κλίμακα 1:5000

Οι μεγαλύτερες οδικές αρτηρίες της πόλης αναπτύσσονται ημικυκλικά και ομόκεντρα καταλήγοντας στην παραλιακή.

Πορείες των δύο γραμμών mini-bus που ξεκίνησαν να λειτουργούν πρόσφατα. Αποτελούν τις πρώτες δημόσιες συγκοινωνίες της παραλιακής.

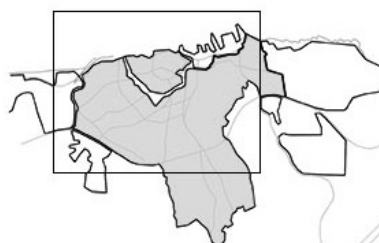

Οι προϋπάρχουσες συγκοινωνίες της πόλης δεν περιελάμβαναν την παραλιακή.

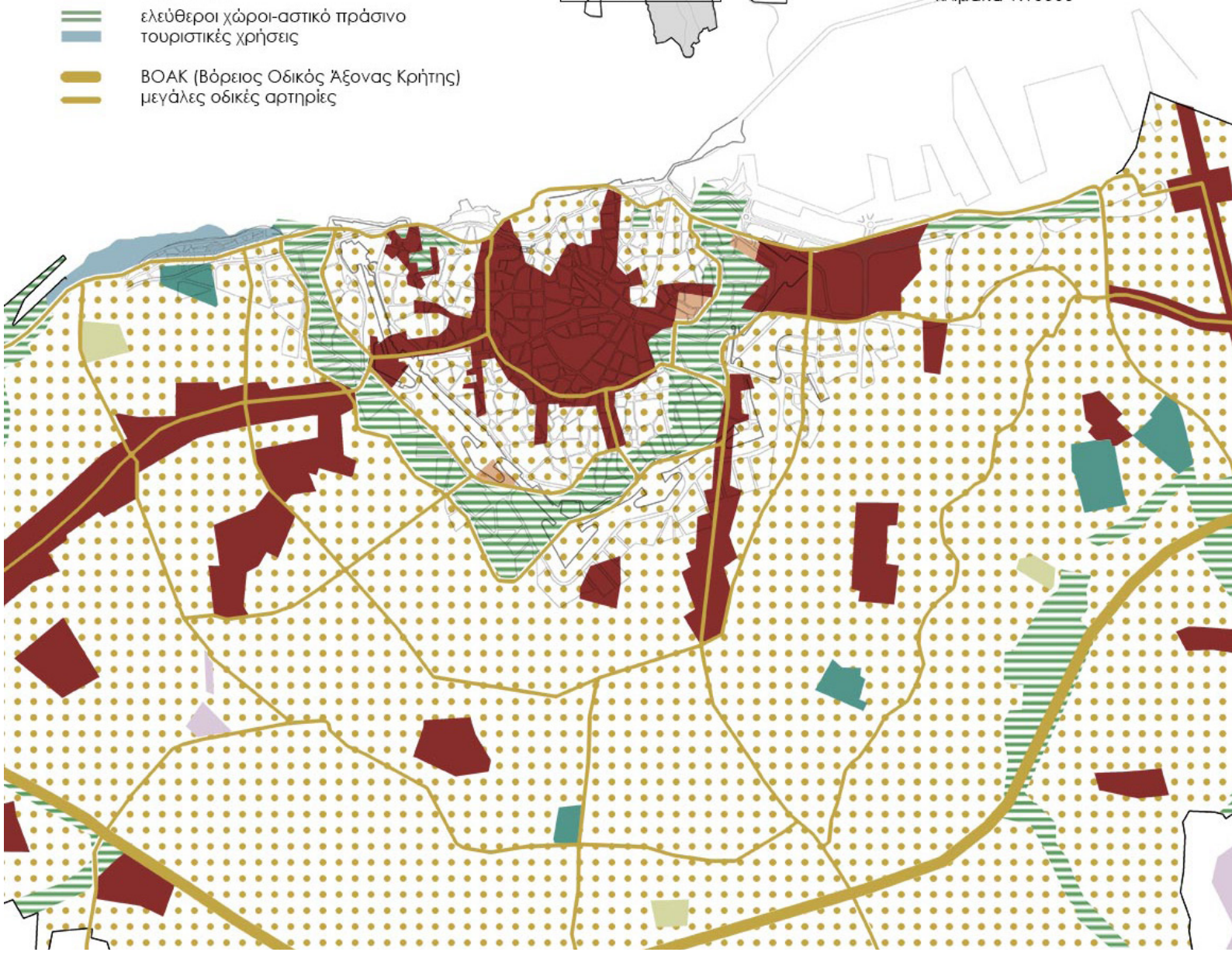

Γενικό πολεοδομικό σχέδιο

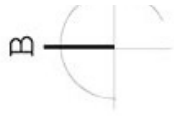
- οικιστικές περιοχές
- κεντρικές λειτουργίες πόλης
- αθλητικές εγκαταστάσεις
- πολιτισμός
- βιομηχανία
- παραγωγή
- ελεύθεροι χώροι-αστικό πράσινο
- τουριστικές χρήσεις
- ΒΟΑΚ (Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης)
- μεγάλες οδικές αρτηρίες

κλίμακα 1:10000

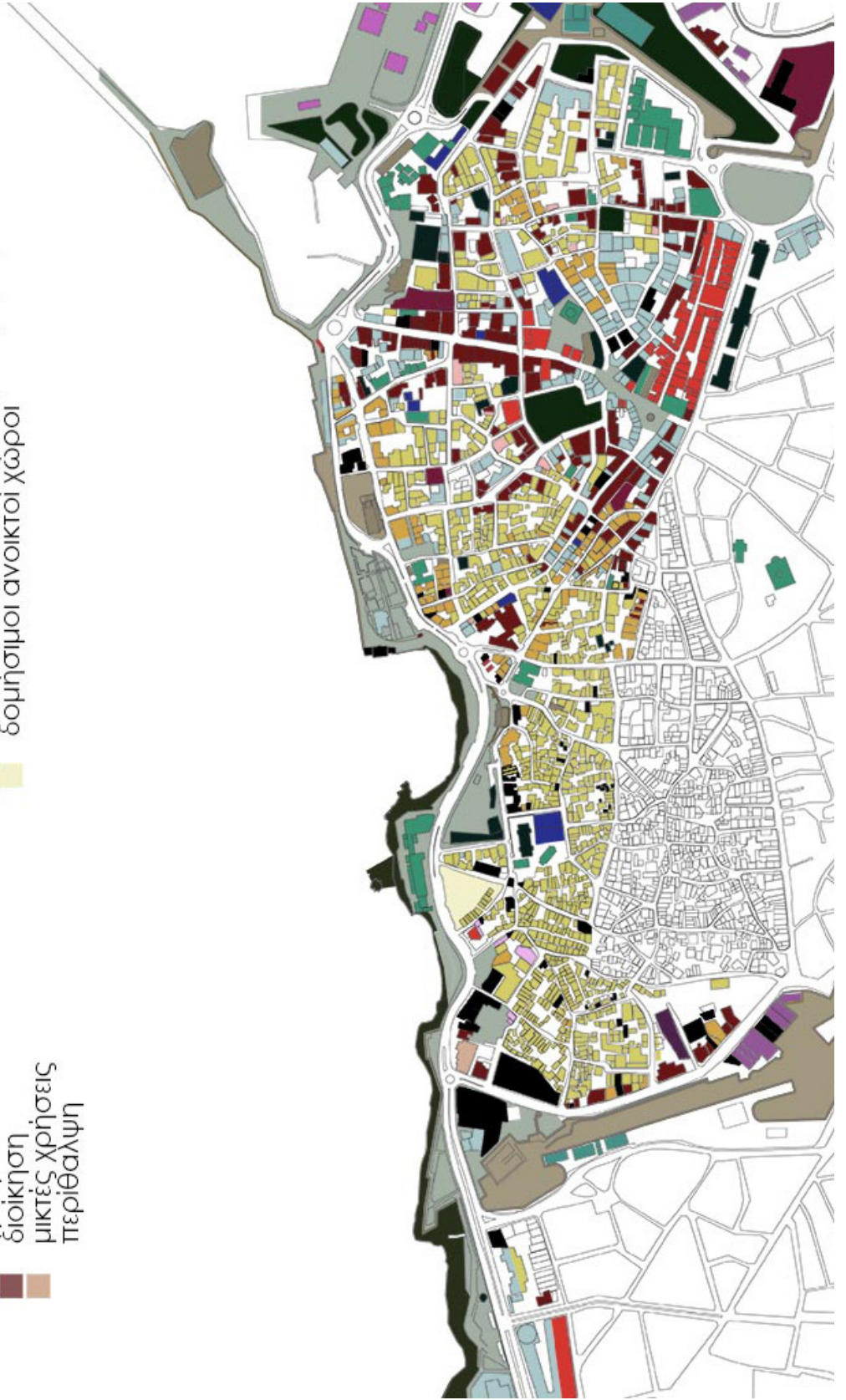
Χάρτης χρήσεων γης

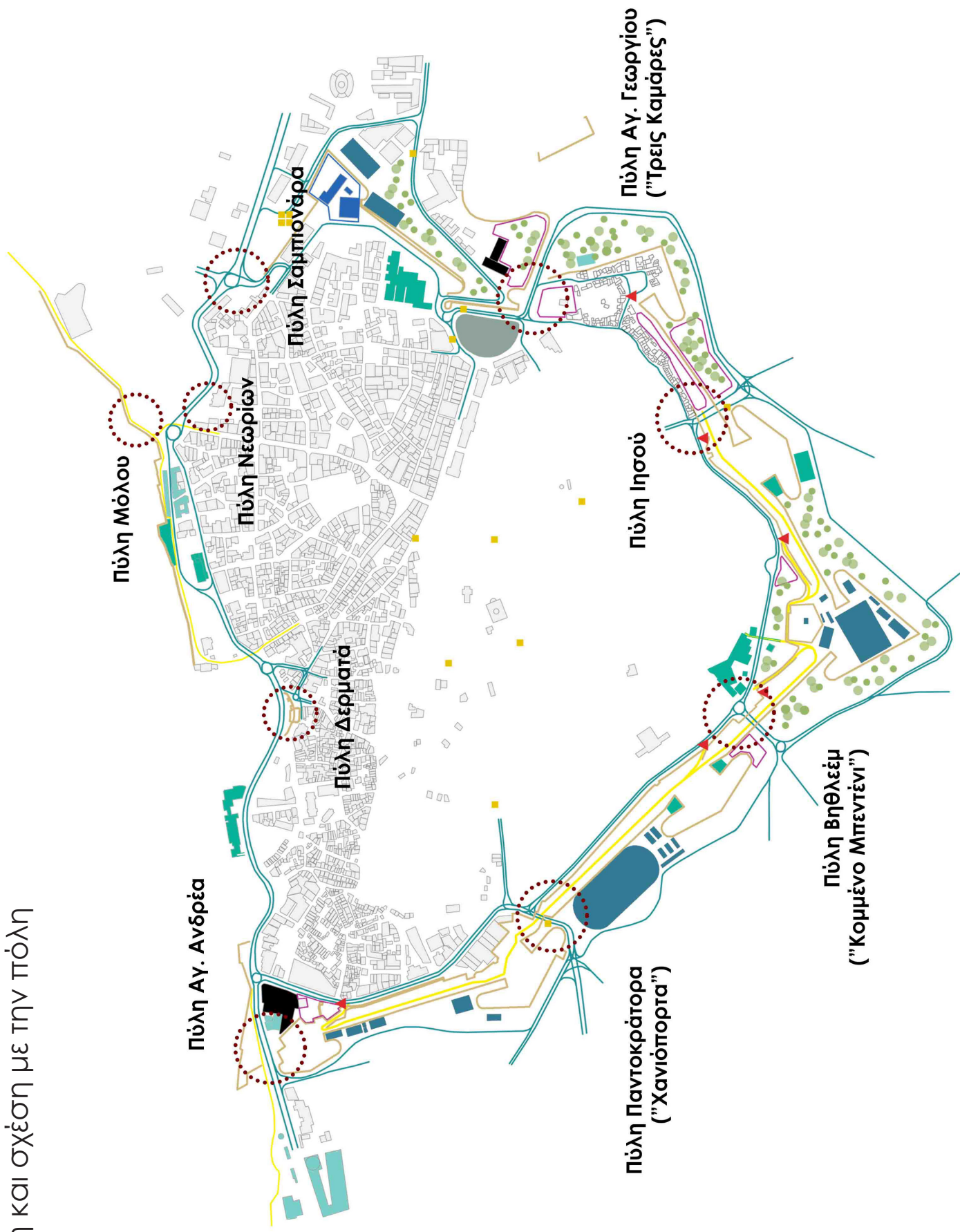
Κλίμακα 1:_____

- δάση-δασικές εκτάσεις
- χέρσες εκτάσεις
- αμιγής κατοικία
- γενική κατοικία
- εμπόριο-υπηρεσίες
- περίθαλψη-πρόνοια-πολιτισμός
- πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- ελεύθεροι ανοικτοί χώροι
- υπερτοπικό εμπόριο
- γραφεία
- διοίκηση
- μικτές χρήσεις
- περίθαλψη

- κοινωνική πρόνοια
- αθλητισμός
- πράσινο
- αναψυχή-τουρισμός
- αποθήκες
- χονδρεμπόριο
- βιοτεχνία
- βιομηχανικά
- πάρκινγκ
- αστικά μέσα μαζικής μεταφοράς
- υπεραστικά μέσα μαζικής μεταφοράς
- δομήσιμοι ανοικτοί χώροι

Τείχη και σχέση με την πόλη

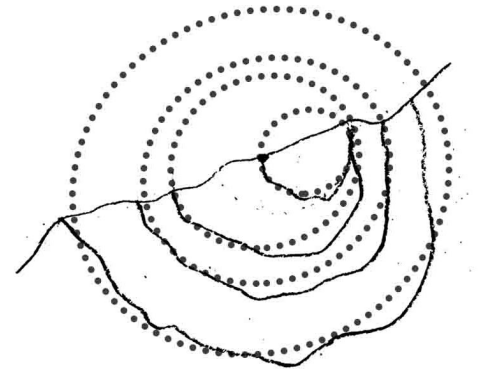

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ / ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύνδεση δημοσίων χώρων

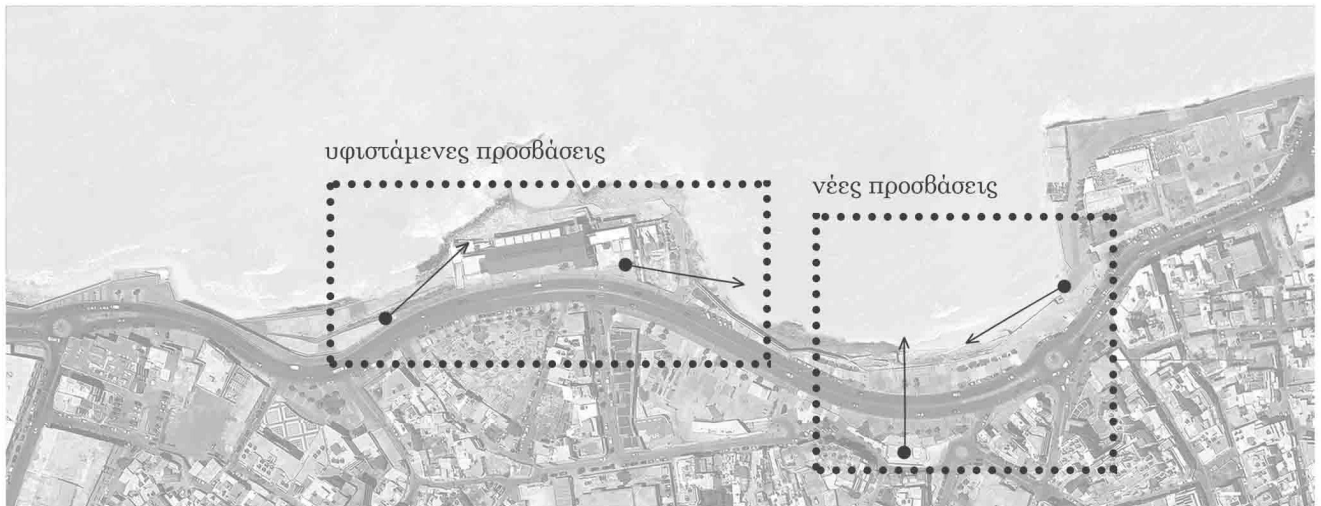
κυκλοφορία

διατήρηση δρόμου με υπογειοποίηση
κυκλοφοριακές ρυθμίσεις

πρόσβαση στην ακτή

επανασχεδιασμός υφιστάμενων / δημιουργία νέων προσβάσεων
προσβασιμότητα από όλους

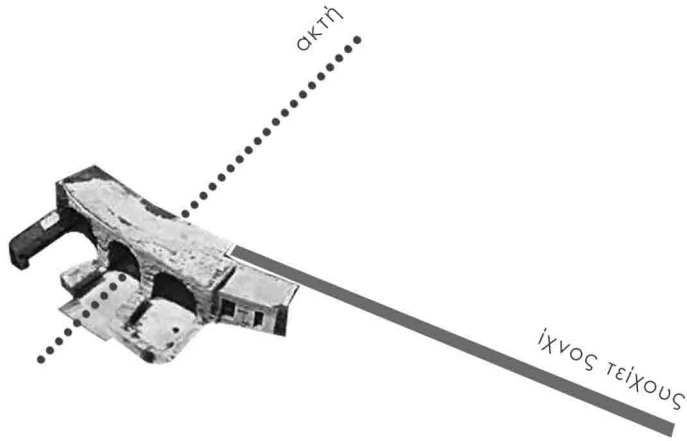

Εγγραφή ιστορικής μνήμης στο χώρο

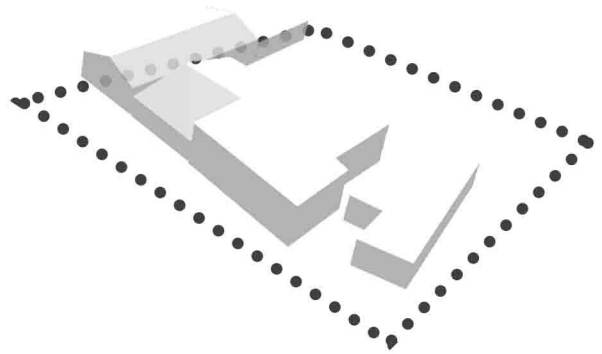
ενετικά τείχη / βιομηχανικά κτίρια
ιστορικά κτίρια

αξιοποίηση κτιριακού απόθεματος

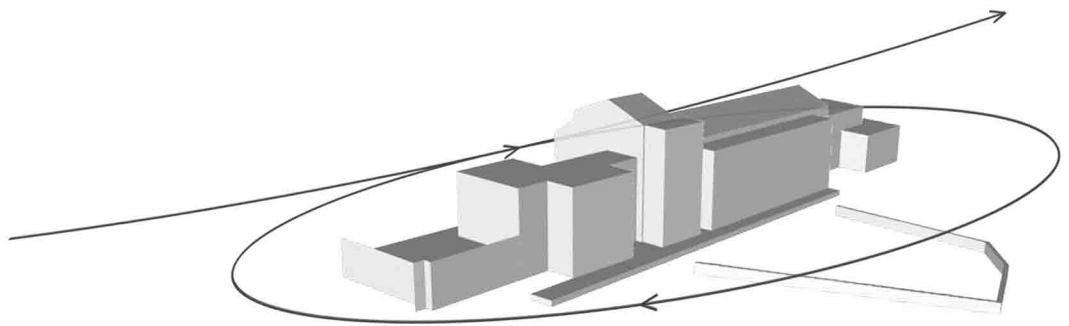
ίχνος τειχών / επαναλειτουργία πύλης Δερματά

σχεδιασμός δημοσίου χώρου
ιστορικών κτιρίων

περιμετρική κίνηση γύρω από το μουσείο

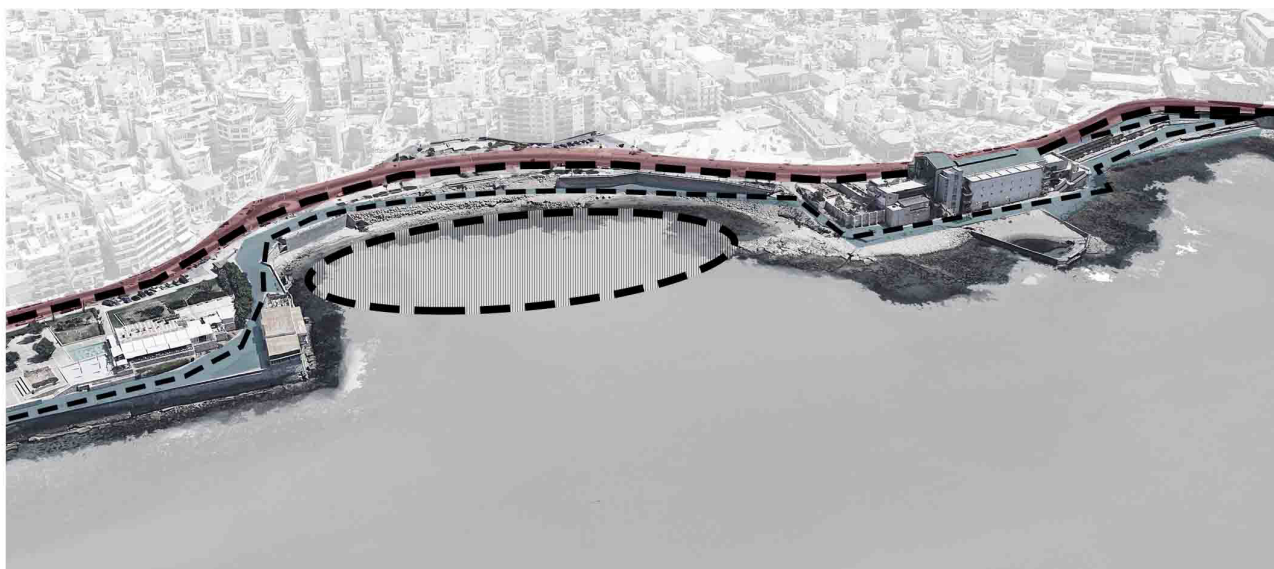
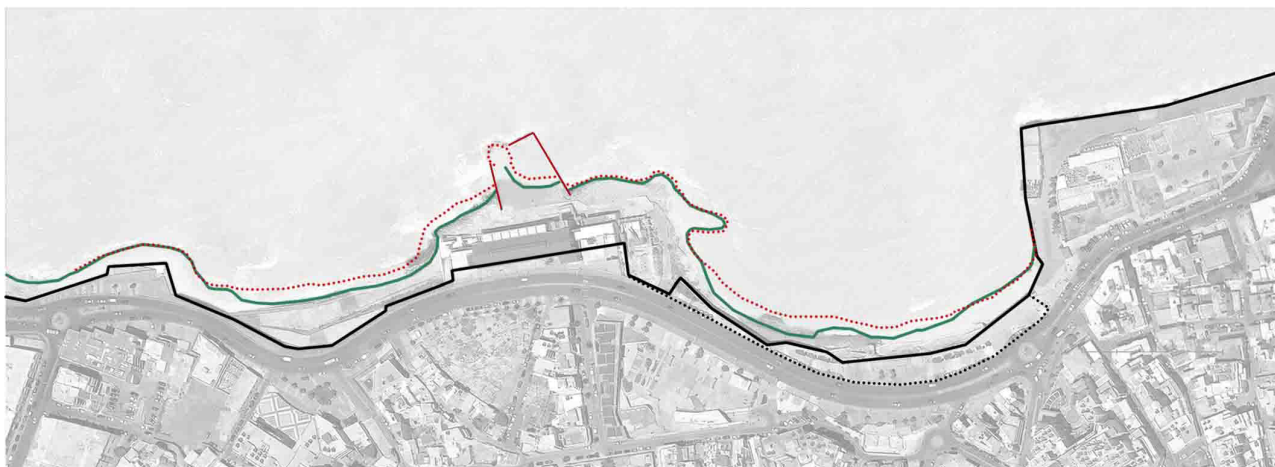

Αναδιαμόρφωση του τοπίου

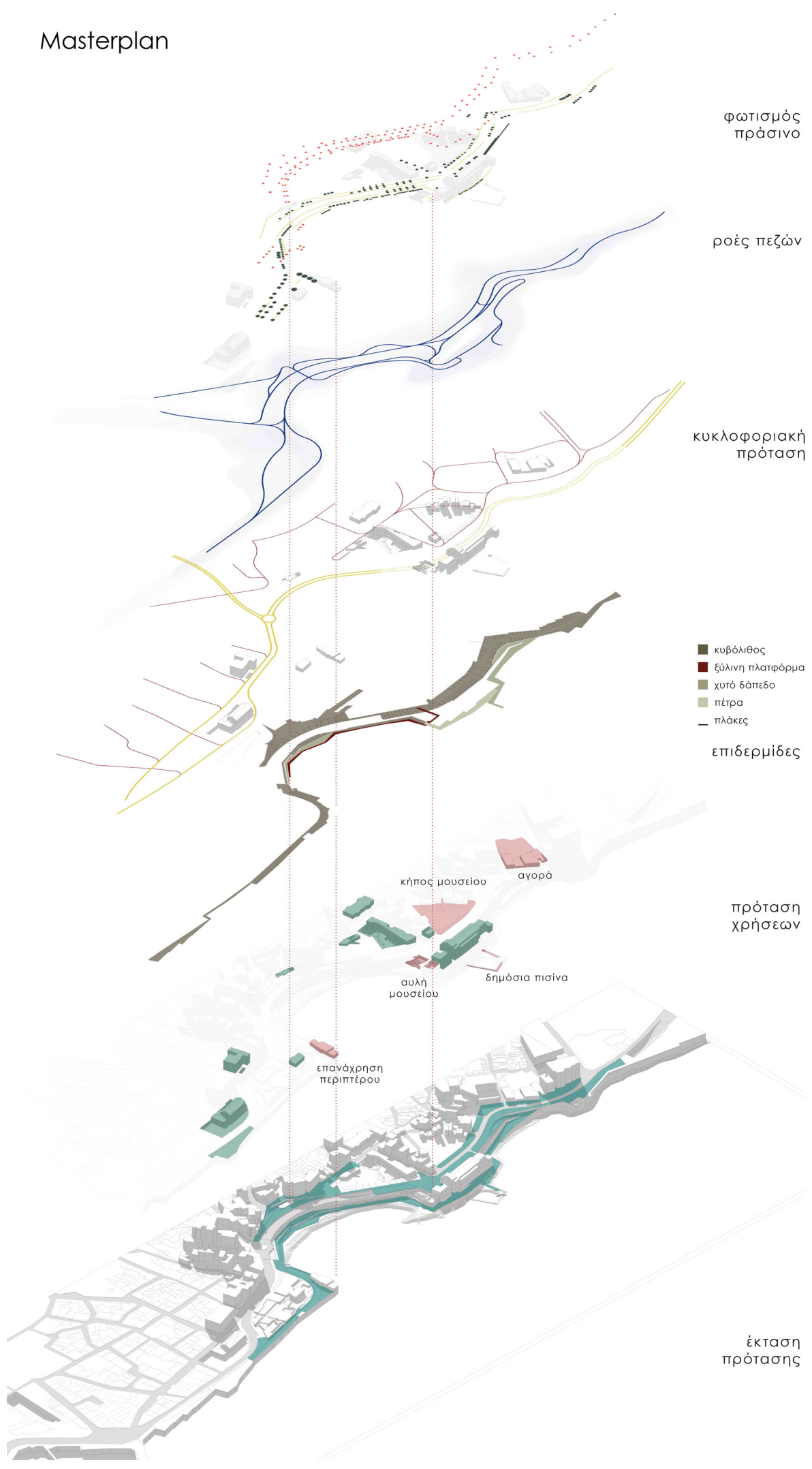
αποκατάσταση ακτής

αστικό: εκσκαφή επιχωματέσων
νέο όριο πόλης-ακτής

φυσικό: χαλίκι / δημόσια πισίνα / ζώνες πρασίνου

Masterplan

φωτισμός
πράσινο

ροές πεζών

κυκλοφοριακή
πρόταση

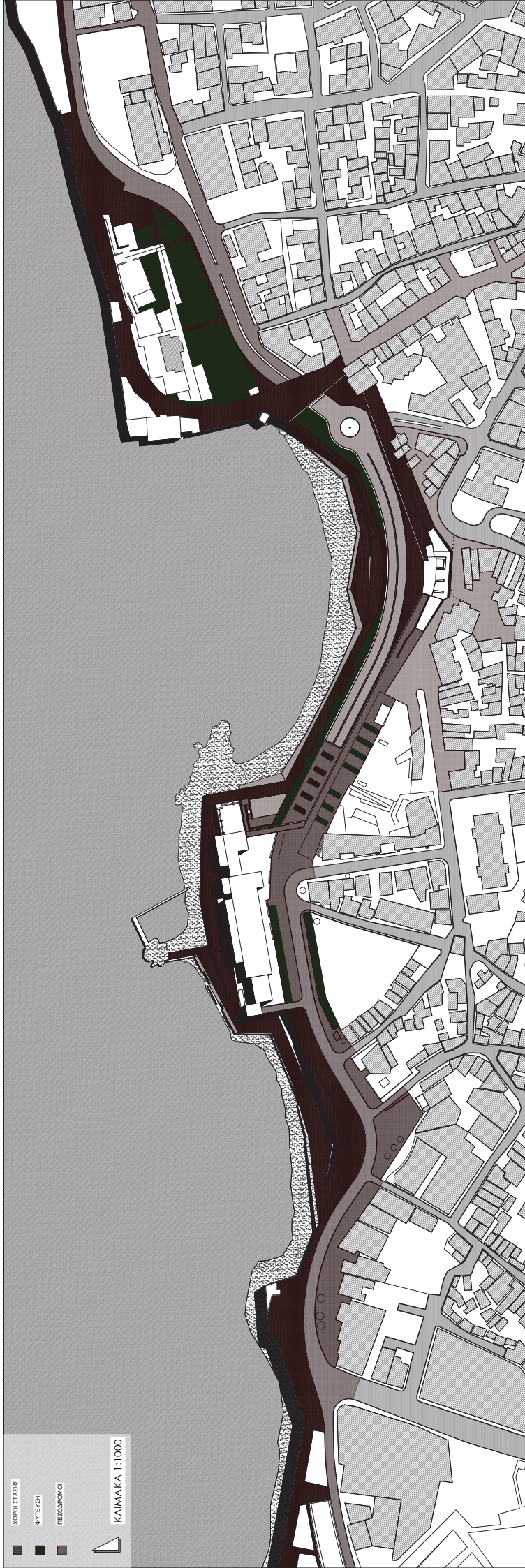
- κυβόλιθος
- ξύλινη πλατφόρμα
- χυτό δάπεδο
- πέτρα
- πλάκες

επιδερμίδες

πρόταση
χρήσεων

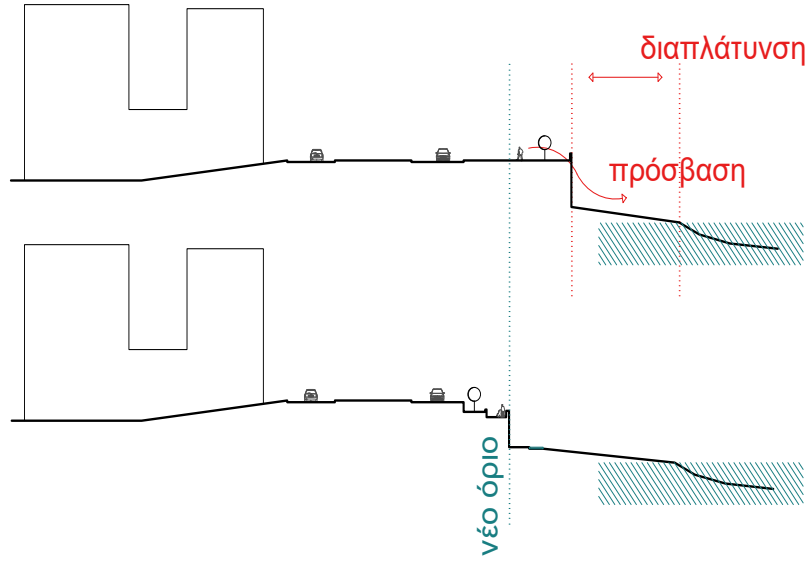
έκταση
πρότασης

Κάτοψη 1:1000

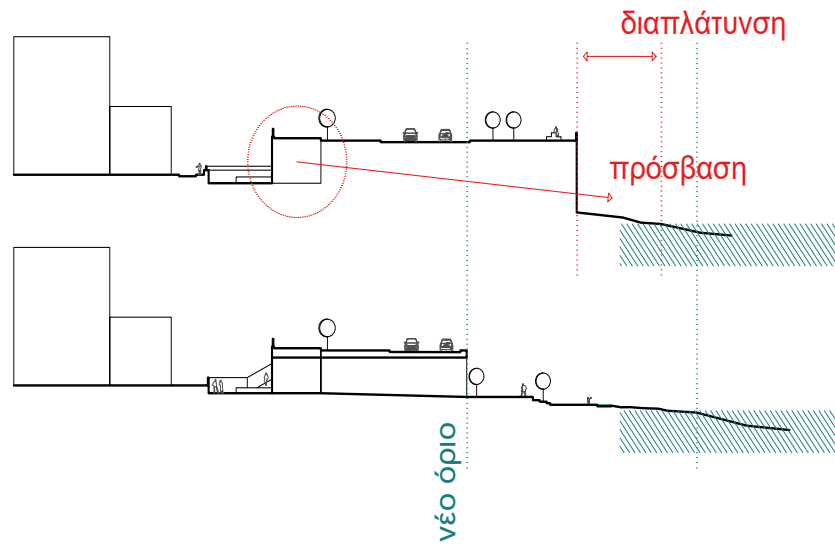

Τομές πριν-μετά

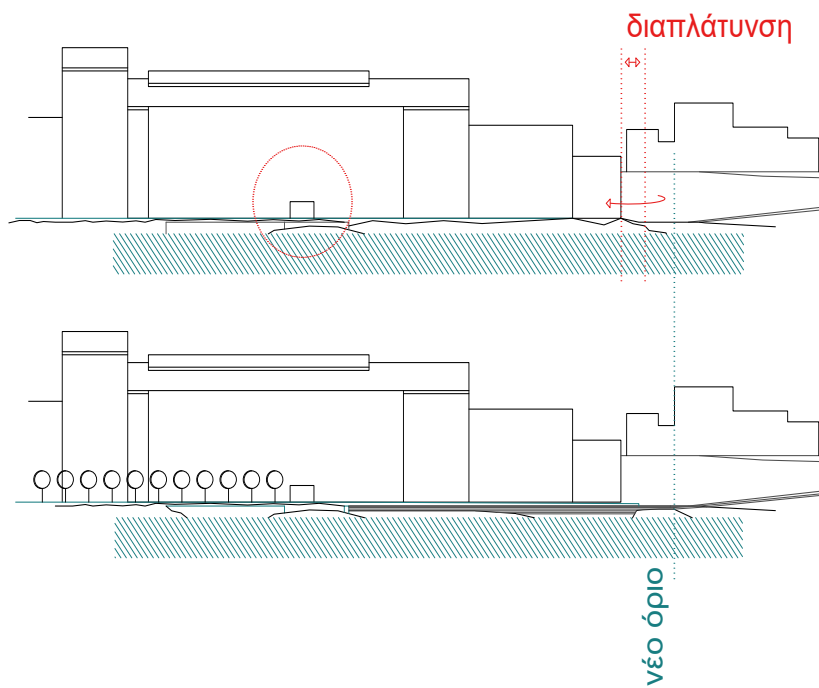
A-A'

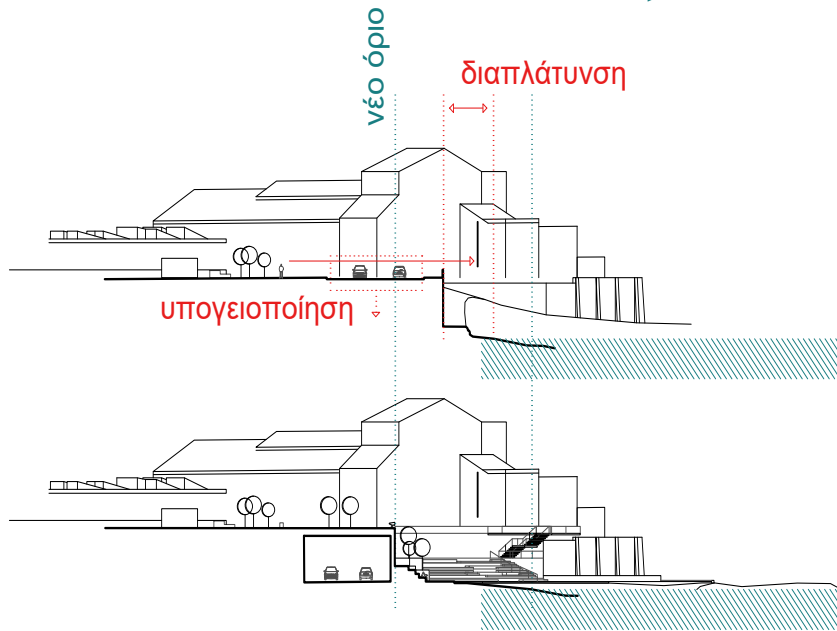
B-B'

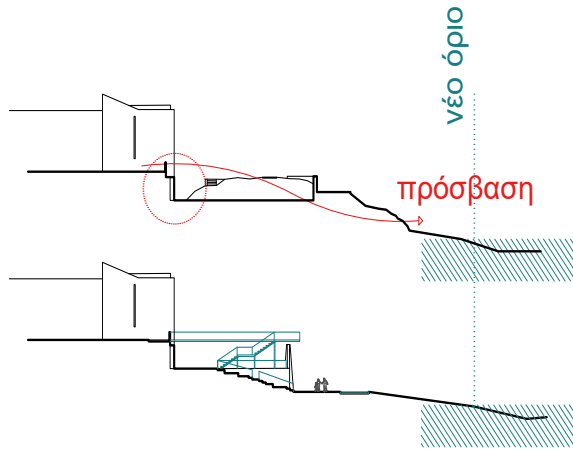
Γ-Γ'

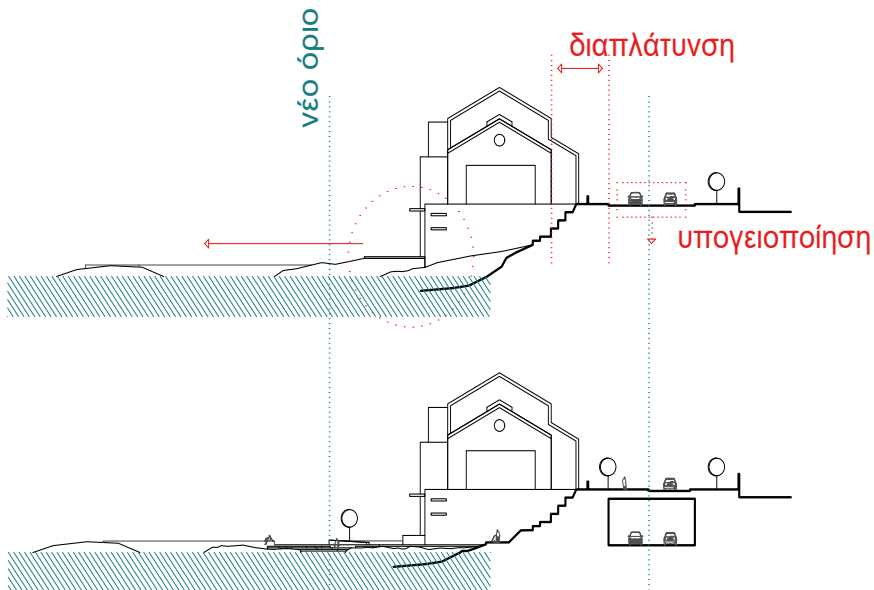
Δ-Δ'

Ε-Ε'

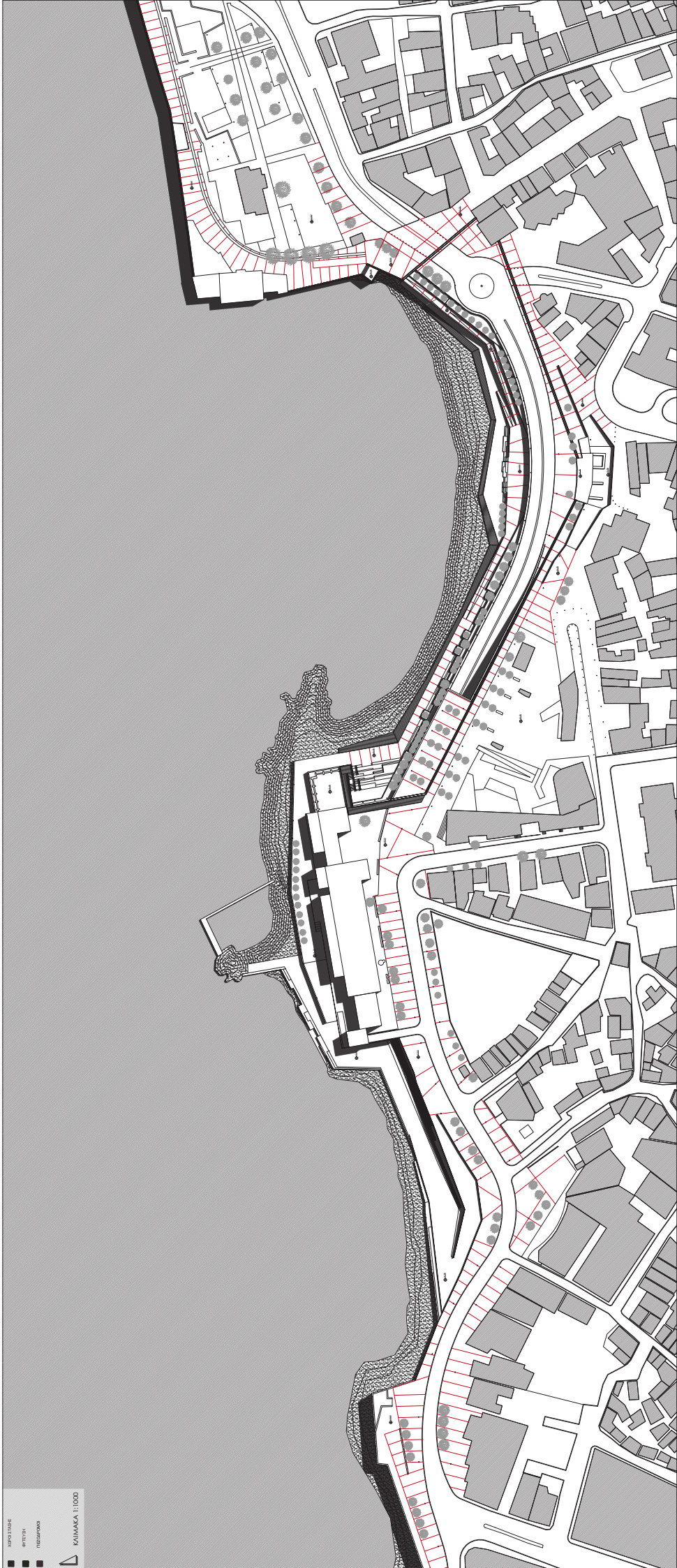

Ζ-Ζ'

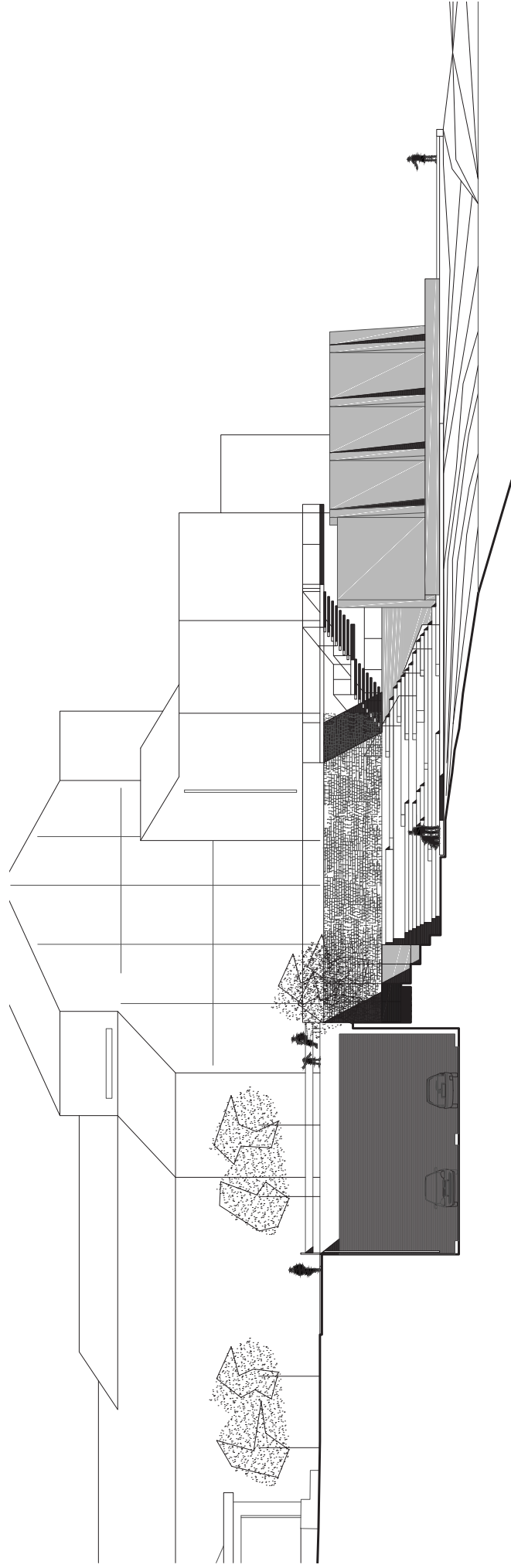

Κάτοψη 1:500

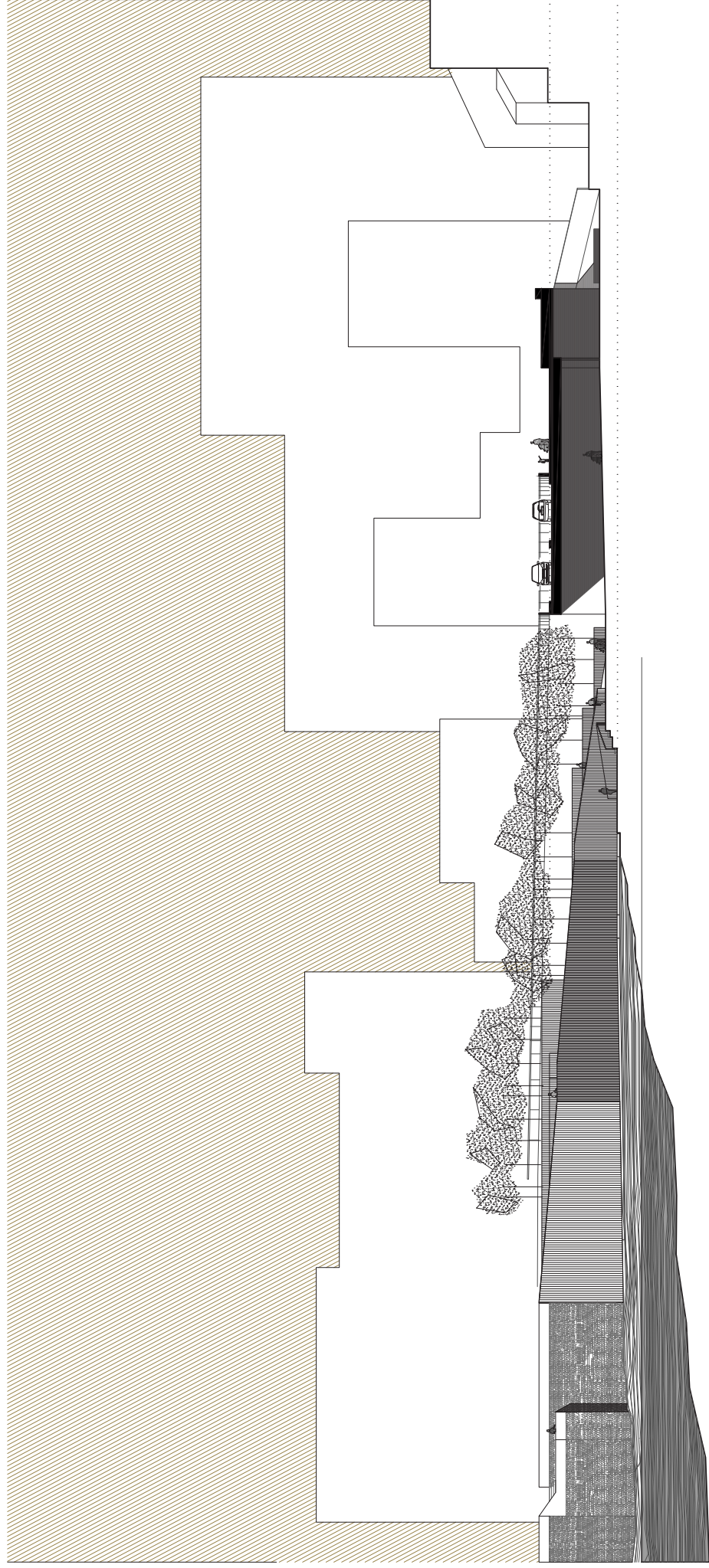
- ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ
- ΣΤΡΩΤΗ
- ΠΡΟΣΩΠΩΝ
- ▲ ΚΑΛΥΜΑΚΑ 1:1000

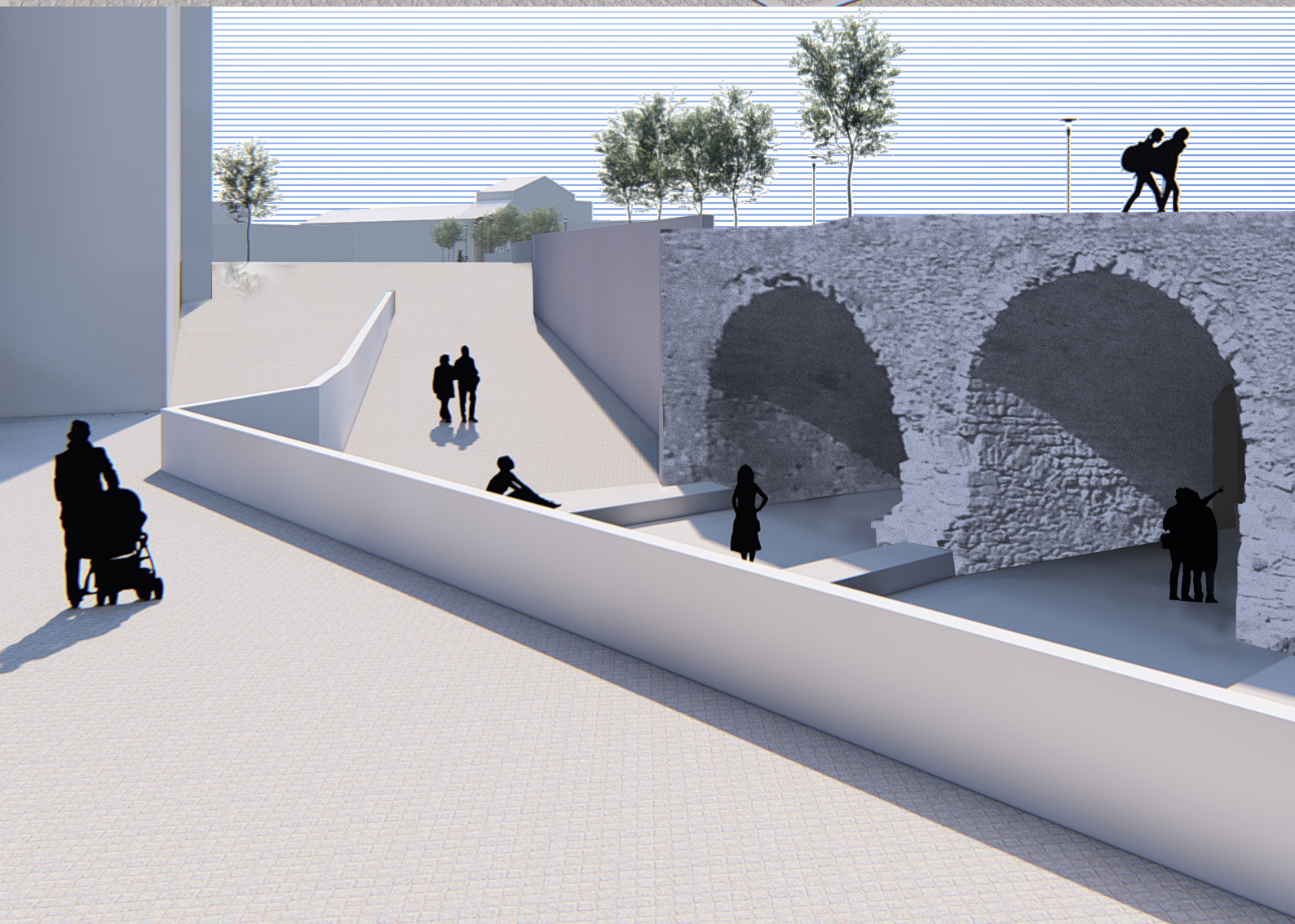
Ανατολική όψη (εντός του κόλπου)

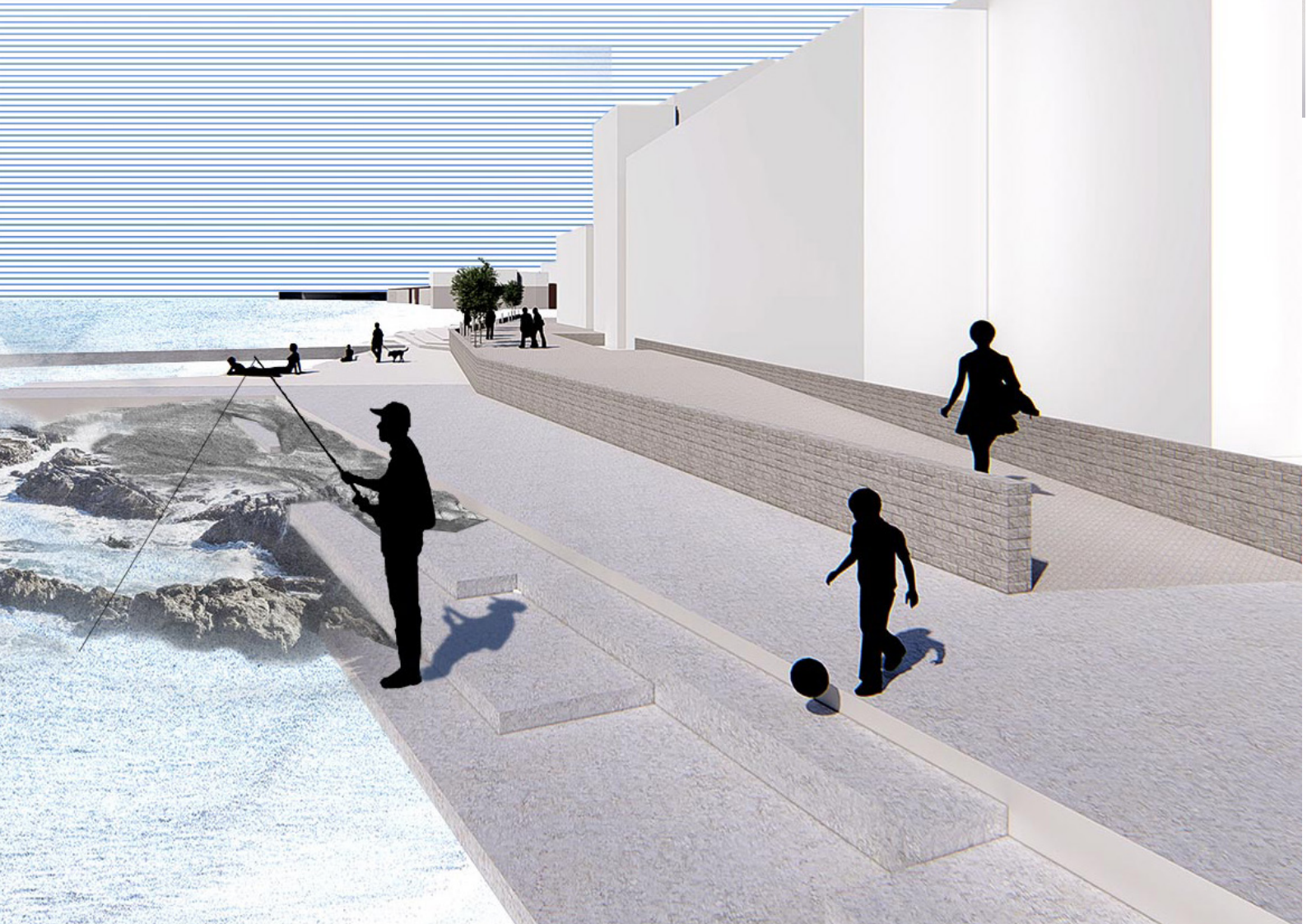
Δυτική όψη (εντός του κόλπου)

Ευχαριστώ πολύ

τις επιβλέπουσες καθηγήτριες
Μαρία Μαρλαντή και Πέννυ Κουτρολίκου
για την καθοδήγησή τους

τους καθηγητές
Κώστα Καραδήμα, Θάνο Βλαστό και
Κωνσταντίνο Μέμο
για τις συμβουλές τους

τ@ φίλ@ μου
Νικολέτα, Τίνα, Καλλιρρόη, Νίκο, Σίμο, Δήμητρα,
Δημητρούλα, Νίνα, Κωνσταντίνα, Μαρία,
Κατερίνα, Δανάη, Πωλίνα, Ηλέκτρα, Ρούλα
για την βοήθειά τους